

Τράπεζα Θεμάτων Χημεία Α' Λυκείου**ΟΛΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΙΑΛΥΤΟΤΗΤΑ ΑΠΟ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ****11 ερωτήσεις με
απάντηση**

Επιμέλεια: Γιάννης Καλαμαράς, Διδάκτωρ Χημικός

1. Σε ορισμένη ποσότητα ζεστού νερού διαλύεται μεγαλύτερη ποσότητα ζάχαρης απ' όση σε ίδια ποσότητα κρύου νερού Σωστό ή λάθος;

Σ, Η διαλυτότητα των στερεών αυξάνεται με την θερμοκρασία

2. Εξηγήστε τι θα συμβεί, σε σχέση με τη διαλυτότητα (αύξηση, μείωση, σταθερή), αν σε ένα κορεσμένο υδατικό διάλυμα στο οποίο η μόνη διαλυμένη ουσία είναι αέριο διοξείδιο του άνθρακα, θερμοκρασίας 25°C, πραγματοποιήσουμε τις εξής μεταβολές:

α) Ελαττώσουμε τη θερμοκρασία

β) Μειώσουμε τη πίεση

Απάντηση:

Η διαλυτότητα των αερίων αυξάνεται με ελάττωση της θερμοκρασίας και αύξηση της πίεσης. Οπότε, αν ελαττώσουμε τη θερμοκρασία, θα αυξηθεί η διαλυτότητα του CO₂ ενώ αν μειώσουμε τη πίεση θα ελαττωθεί η διαλυτότητα του CO₂ με συνέπεια να απομακρυνθεί CO₂ από το διάλυμα.

3. Η διαλυτότητα του CO_{2(g)} στο νερό είναι μεγαλύτερη:

α) Στους 25°C ή στους 37°C,

β) σε εξωτερική πίεση CO₂, 1 atm, ή σε εξωτερική πίεση CO₂, 5 atm;

Απάντηση:

Η διαλυτότητα των αερίων αυξάνεται με ελάττωση της θερμοκρασίας και αύξηση της πίεσης.

α) Όσο αυξάνεται η θερμοκρασία, ελαττώνεται η διαλυτότητα των αερίων, άρα στους 25°C θα έχει μεγαλύτερη διαλυτότητα το CO_{2(g)}.

β) Όσο αυξάνεται η εξωτερική πίεση αυξάνεται η διαλυτότητα των αερίων, άρα σε εξωτερική πίεση 5 atm θα έχει μεγαλύτερη διαλυτότητα το CO_{2(g)}.

4. Πως μπορείτε να αυξήσετε τη διαλυτότητα στα παρακάτω υδατικά διαλύματα, που βρίσκονται στους 25°C, με μεταβολή της θερμοκρασίας.

α) Διάλυμα ζάχαρης

β) Διάλυμα CO_{2(g)}

Απάντηση:

α) Με αύξηση της θερμοκρασίας αυξάνεται η διαλυτότητα των στερεών. Άρα με θέρμανση του διαλύματος μπορούμε να αυξήσουμε τη διαλυτότητα της ζάχαρης.

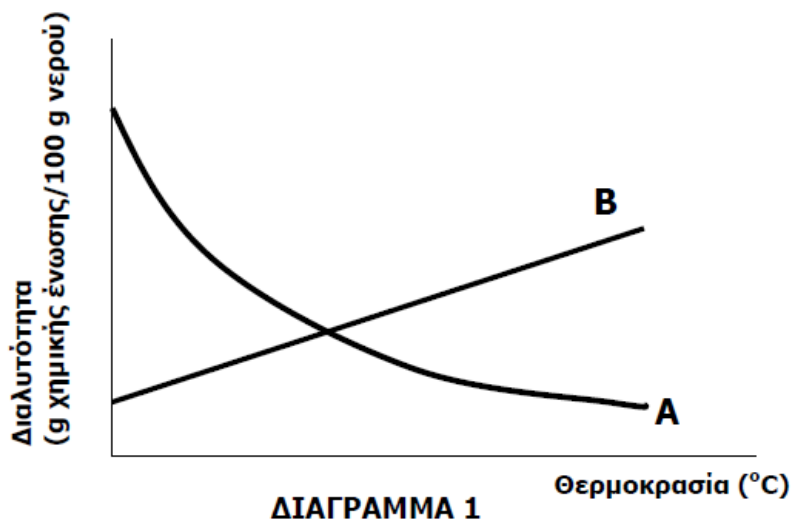
β) Η διαλυτότητα των αερίων αυξάνεται με ελάττωση της θερμοκρασίας, άρα με ψύξη του διαλύματος μπορούμε να αυξήσουμε τη διαλυτότητα του $\text{CO}_2(\text{g})$.

5. Διαθέτουμε σε ανοικτό δοχείο κορεσμένο διάλυμα διοξειδίου του άνθρακα, $\text{CO}_2(\text{g})$ σε θερμοκρασία 2°C . Το διάλυμα αυτό το θερμαίνουμε στους 13°C . Να γράψετε αν το διάλυμα των 13°C θα είναι κορεσμένο ή ακόρεστο. Αιτιολογήστε¹

Απάντηση:

Η διαλυτότητα των αερίων ελαττώνεται με αύξηση της θερμοκρασίας. Το διάλυμα στους 2°C είναι κορεσμένο με συνέπεια να έχει τη μέγιστη ποσότητα αερίου CO_2 που μπορεί να διαλυθεί. Με θέρμανση του διαλύματος η διαλυτότητα του $\text{CO}_2(\text{g})$ ελαττώνεται με φυσικό επακόλουθο την απομάκρυνση του αερίου από το διάλυμα με τη μορφή φυσαλίδων. Το διάλυμα στους 13°C θα είναι κορεσμένο, αλλά θα περιέχεται διαλυμένη μικρότερη ποσότητα CO_2 .

6. Το διάγραμμα 1 παρουσιάζει τη μεταβολή της διαλυτότητας δύο ουσιών Α και Β στο νερό σε συνάρτηση με τη θερμοκρασία, εκ των οποίων η μία είναι στερεή και η άλλη αέρια. Να γράψετε ποια καμπύλη αναπαριστά τη μεταβολή της διαλυτότητας του αερίου και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας

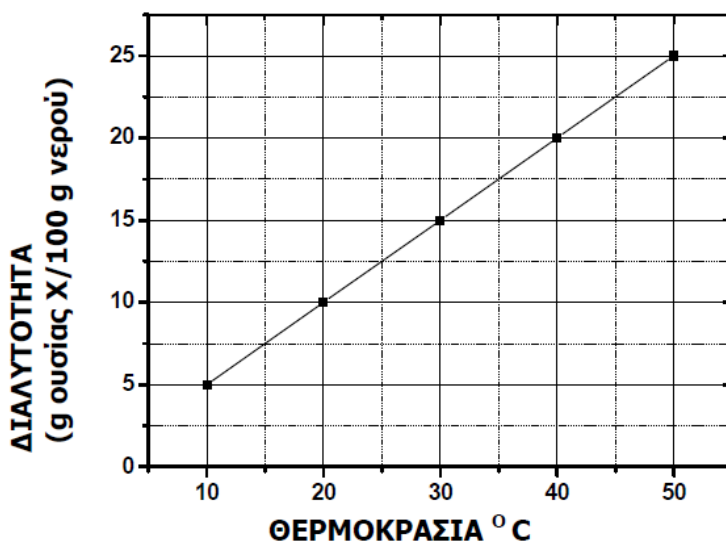

Απάντηση:

Στα αέρια η διαλυτότητα τους ελαττώνεται τους με αύξηση της θερμοκρασίας, ενώ στα στερεά η διαλυτότητα τους αυξάνεται με αύξηση της θερμοκρασίας. Από το διάγραμμα παρατηρούμε ότι η διαλυτότητα της ουσίας Α ελαττώνεται με τη θερμοκρασία, οπότε η Α είναι αέριο. Από την άλλη μεριά η διαλυτότητα της ουσίας Β αυξάνεται με τη θερμοκρασία, οπότε η Β είναι στερεό.

¹ Υπάρχει ακριβώς ίδια άσκηση με θέρμανση διαλύματος $\text{CO}_2(\text{g})$ από τους 6°C στους 20°C , όπου η απάντηση είναι ακριβώς η ίδια

7. Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται πως μεταβάλλεται η διαλυτότητα μιας ουσίας Χ στο νερό σε σχέση με τη θερμοκρασία. Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες αιτιολογώντας την απάντησή σας².

i) Ένα διάλυμα που έχει παρασκευαστεί διαλύοντας 15gr της ουσίας Χ σε 100gr νερού και βρίσκεται σε θερμοκρασία 30°C είναι ακόρεστο

ii) Ένα διάλυμα που έχει παρασκευαστεί διαλύοντας 15gr της ουσίας Χ σε 100gr νερού και βρίσκεται σε θερμοκρασία 40°C είναι κορεσμένο

iii) Σε 100 g νερού και σε θερμοκρασία 30°C μπορούμε να διαλύσουμε 20 g της ουσίας Χ

iv) Ένα διάλυμα που έχει παρασκευαστεί με ανάμιξη 20 g της ουσίας Χ με 100 g νερό και βρίσκεται σε θερμοκρασία 20°C είναι ακόρεστο

v) Ένα διάλυμα που έχει παρασκευαστεί με ανάμιξη 15 g της ουσίας Χ με 100 g νερό και βρίσκεται σε θερμοκρασία 40 °C είναι ακόρεστο.»

vi) ένα διάλυμα που έχει παρασκευαστεί διαλύοντας 12 g της ουσίας Χ σε 100 g νερού και βρίσκεται σε θερμοκρασία 30 °C είναι ακόρεστο

vii) ένα διάλυμα που έχει παρασκευαστεί με διάλυση 12 g της ουσίας Χ σε 100 g νερού και βρίσκεται σε θερμοκρασία 30 °C είναι κορεσμένο

viii) Σε 100 g νερού και σε θερμοκρασία 30 °C μπορούν να διαλυθούν 17 g της ουσίας Χ

ix) ένα διάλυμα που έχει παρασκευαστεί με ανάμιξη 15 g της ουσίας Χ με 100 g νερό και βρίσκεται σε θερμοκρασία 25 °C είναι ακόρεστο

x) Ένα διάλυμα που έχει παρασκευαστεί με ανάμιξη 15 g της ουσίας Χ με 100 g νερό και βρίσκεται σε θερμοκρασία 40 °C είναι ακόρεστο

Απάντηση:

i) Λ, είναι κορεσμένο αφού από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας στους 30°C είναι 15gr ανά 100gr νερού

ii) Λ, είναι ακόρεστο αφού από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας στους 40°C είναι 20gr ανά 100gr νερού.

iii) Λ, μπορούμε να διαλύσουμε 15gr της ουσίας

² Η άσκηση αυτή είναι από πέντε διαφορετικές ασκήσεις της τράπεζας, Ίδιο διάγραμμα, αλλάζουν τα ερωτήματα

- iv) Λ, είναι κορεσμένο με ίζημα, αφού στους 20°C η διαλυτότητα της ουσίας είναι 10gr ανά 100gr νερού. Οπότε αν προσθέσουμε 20gr ουσίας σε 100gr νερού στους 20°C θα διαλυθούν τα 10gr και τα υπόλοιπα 10gr θα καταβυθιστούν ως ίζημα.
- v) Σ, είναι ακόρεστο αφού από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας στους 40°C είναι 20gr ανά 100gr νερού
- vi) Σ, είναι ακόρεστο, κορεσμένο αφού από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας στους 30°C είναι 15gr ανά 100gr νερού
- vii) Λ, είναι ακόρεστο αφού από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας στους 30°C είναι 15gr ανά 100gr νερού
- viii) Λ, μπορούν να διαλυθο' λυν 15gr της ουσίας
- ix) Λ είναι κορεσμένο, αφού από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας στους 25°C είναι μικρότερη από 15gr ανά 100gr νερού
- x) Σ, είναι ακόρεστο αφού στους 40°C μπορούν να διαλυθούν 20gr της ουσίας ανά 100 gr νερού

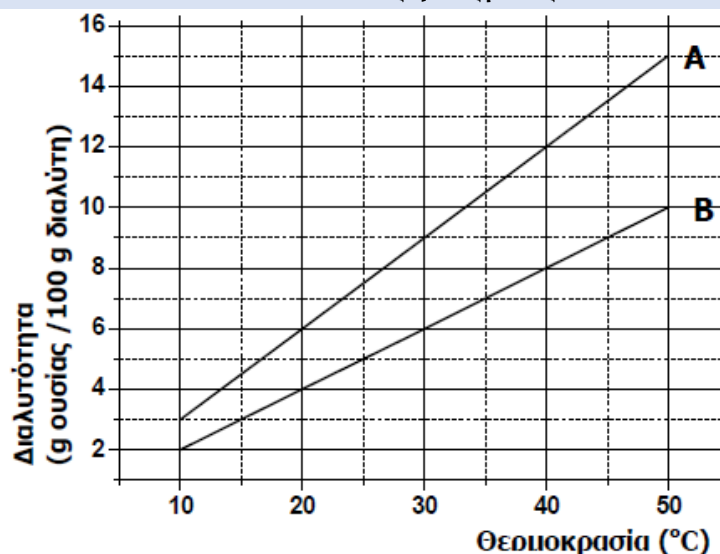
δ. Στο διάγραμμα 1 παρουσιάζεται η μεταβολή της διαλυτότητας των ουσιών Α και Β σε κάποιο διαλύτη σε συνάρτηση με τη θερμοκρασία. Να χαρακτηρίσετε τα αντίστοιχα διαλύματα που προκύπτουν στις παρακάτω περιπτώσεις αν θα είναι κορεσμένα ή ακόρεστα αιτιολογώντας την απάντησή σας³

i) Σε δύο ποτήρια που περιέχουν το καθένα 100gr διαλύτη στους 40°C προσθέτουμε ξεχωριστά 10gr ουσίας Α στο ένα και 10gr ουσίας Β στο άλλο.

ii) Σε δύο ποτήρια που περιέχουν το κάθε ένα 100 g διαλύτη στους 20°C, προσθέτουμε ξεχωριστά 4 g ουσίας Α στο ένα και 4 g ουσίας Β στο άλλο.

iii) Σε δύο ποτήρια που περιέχουν το κάθε ένα 100 g διαλύτη, προσθέτουμε χωριστά 8 g ουσίας Α στο ένα και 8 g ουσίας Β στο άλλο, σε σταθερή θερμοκρασία 30 °C.

iv) Σε δύο ποτήρια που περιέχουν το κάθε ένα 100 g διαλύτη, προσθέτουμε χωριστά 9 g ουσίας Α στο ένα και 9 g ουσίας Β στο άλλο, σε σταθερή θερμοκρασία 40 °C

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

³ Η άσκηση αυτή είναι από τέσσερις διαφορετικές ασκήσεις από τη τράπεζα, Ίδιο διάγραμμα, αλλάζουν τα ερωτήματα

Απάντηση:

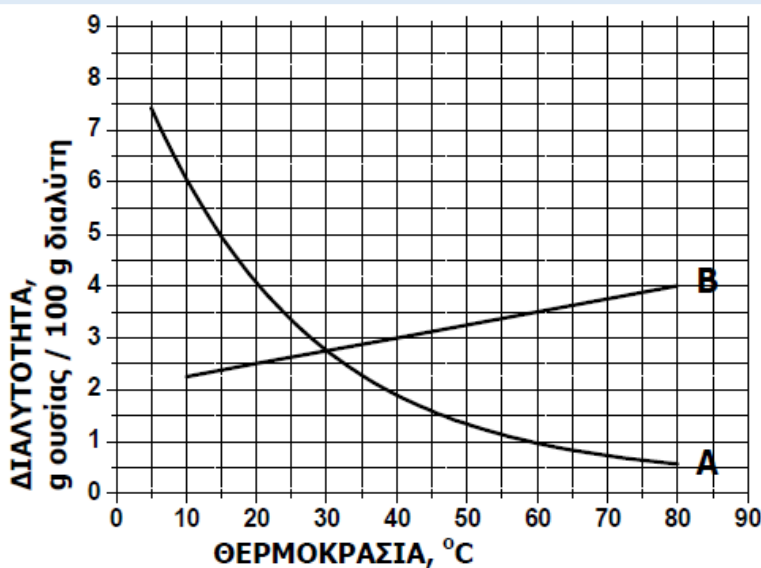
i) Από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας A στους 40°C είναι 12gr/100gr διαλύτη και η διαλυτότητα της ουσίας B είναι 8gr/100gr διαλύτη. Έτσι αν προσθέσουμε στους 40°C 10gr ουσίας A σε 100gr διαλύτη θα προκύψει ακόρεστο διάλυμα, ενώ αν προσθέσουμε 10gr ουσίας B σε 100 gr διαλύτη θα προκύψει κορεσμένο διάλυμα

ii) Από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας A στους 20°C είναι 6gr/100gr διαλύτη και η διαλυτότητα της ουσίας B είναι 4gr/100gr διαλύτη. Έτσι αν προσθέσουμε 4gr ουσίας A στους 20°C σε 100gr διαλύτη θα προκύψει ακόρεστο διάλυμα, ενώ αν προσθέσουμε 4gr ουσίας B στους 20°C σε 100 gr διαλύτη θα προκύψει κορεσμένο διάλυμα

iii) Από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας A στους 30°C είναι 9gr/100gr διαλύτη και η διαλυτότητα της ουσίας B είναι 6gr/100gr διαλύτη. Έτσι αν προσθέσουμε 8gr ουσίας A σε 100gr διαλύτη θα προκύψει ακόρεστο διάλυμα, ενώ αν προσθέσουμε 8gr ουσίας B σε 100 gr διαλύτη θα προκύψει κορεσμένο διάλυμα

iv) Από το διάγραμμα προκύπτει ότι η διαλυτότητα της ουσίας A στους 40°C είναι 12gr/100gr διαλύτη και η διαλυτότητα της ουσίας B είναι 8gr/100gr διαλύτη. Έτσι αν προσθέσουμε στους 40°C 9gr ουσίας A σε 100gr διαλύτη θα προκύψει ακόρεστο διάλυμα, ενώ αν προσθέσουμε 9gr ουσίας B σε 100 gr διαλύτη θα προκύψει κορεσμένο διάλυμα.

9. Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται πως μεταβάλλεται σε σχέση με τη θερμοκρασία, η διαλυτότητα σε κάποιο διαλύτη δύο ουσιών: ενός αερίου και ενός στερεού⁴.

i) Να γράψετε πόση είναι η διαλυτότητα κάθε ουσίας στους 10°C

ii) Να γράψετε πόση είναι η διαλυτότητα κάθε ουσίας στους 20°C

iii) Να γράψετε πόση είναι η διαλυτότητα κάθε ουσίας στους 30°C

iv) Να γράψετε πόση είναι η διαλυτότητα κάθε ουσίας στους 60°C

v) Να γράψετε πόση είναι η διαλυτότητα κάθε ουσίας στους 80°C

vi) Να γράψετε πόσο θα μεταβληθεί η διαλυτότητα του στερεού αν ένα διάλυμά του θερμανθεί από τους 20°C στους 60°C

⁴ Η άσκηση αυτή είναι από πέντε διαφορετικές ασκήσεις της τράπεζας. Ίδιο διάγραμμα, αλλάζουν τα ερωτήματα

vii) Να γράψετε πόσο θα μεταβληθεί η διαλυτότητα του στερεού αν ένα διάλυμά του θερμανθεί από τους 10 °C στους 40 °C

viii) Να γράψετε πόσο θα μεταβληθεί η διαλυτότητα του αερίου αν ένα διάλυμά του ψυχθεί από τους 60°C στους 20°C

ix) Να γράψετε πόσο θα μεταβληθεί η διαλυτότητα του στερεού αν ψυχθεί από τους 60°C στους 10°C.

x) Να γράψετε πόσο θα μεταβληθεί η διαλυτότητα του αερίου αν ένα διάλυμά του ψυχθεί από τους 80°C στους 20°C

Απάντηση:

Στα στερεά η διαλυτότητα αυξάνεται με τη θερμοκρασία, ενώ στα αέρια η διαλυτότητα ελαττώνεται με αύξηση της θερμοκρασίας. Από το διάγραμμα προκύπτει ότι η ουσία Α είναι αέριο, αφού ελαττώνεται η διαλυτότητα της με τη θερμοκρασία, ενώ η Β είναι στερεό αφού αυξάνεται η διαλυτότητα της με τη θερμοκρασία.

Ερώτημα	Θερμοκρασία (°C)	Διαλυτότητα της Α (αέριο) (gr/100gr διαλύτη)	Διαλυτότητα τη Β (στερεό) (gr/100gr διαλύτη)
i)	10	6	2.25
ii)	20	4	2.5
iii)	30	2.75	2.75
iv)	60	1	3.5
v)	80	0.5	4

vi) Προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα ότι η διαλυτότητα του θα αυξηθεί κατά 1 gr/100gr διαλύτη. Από 2,5gr /100gr διαλύτη θα αυξηθεί στα 3,5gr/100gr διαλύτη

vii) Η διαλυτότητα του στερεού είναι στους 10°C 2,25gr/100gr διαλύτη και στους 40°C είναι 3gr/100gr διαλύτη. Επομένως η διαλυτότητα του θα αυξηθεί κατά 0,75gr /100gr διαλύτη.

viii) Από το πίνακα προκύπτει ότι η διαλυτότητα του αερίου θα αυξηθεί κατά 5gr /100gr διαλύτη. Από 1gr/100gr διαλύτη στους 60°C αυξάνεται στα 6gr/100gr διαλύτη στους 10°C.

ix) Από το πίνακα προκύπτει η διαλυτότητα του στερεού αν ψυχθεί από τους 60°C στους 10°C ελαττώνεται κατά 1,25gr /100gr διαλύτη

x) Από το πίνακα προκύπτει ότι η διαλυτότητα του αερίου θα αυξηθεί κατά 3,5gr/100gr διαλύτη

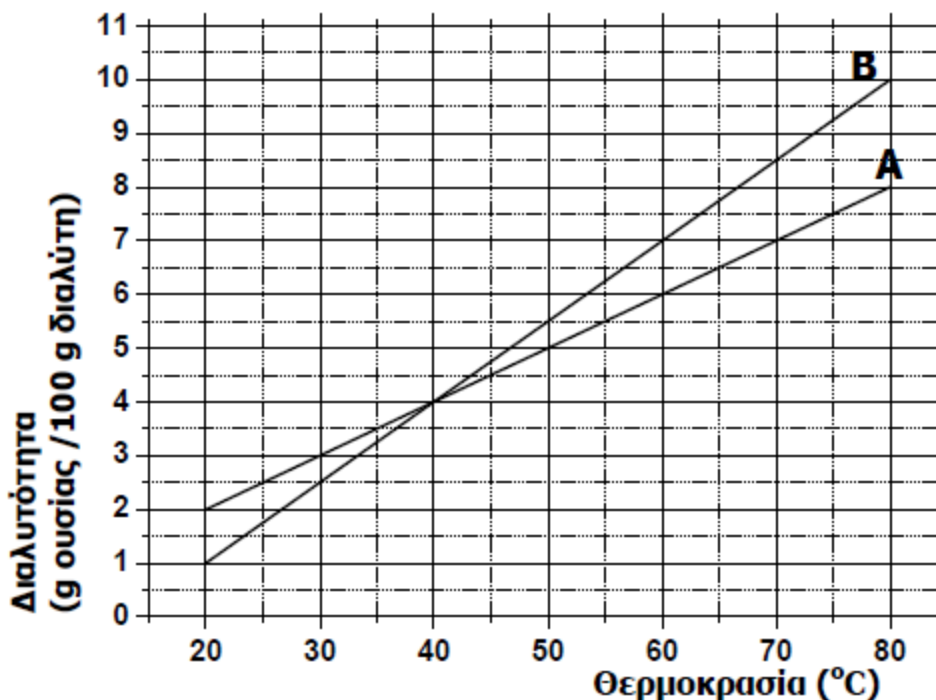
10. Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται πως μεταβάλλεται η διαλυτότητα σε σχέση με τη θερμοκρασία δύο ουσιών Α και Β σε κάποιο διαλύτη⁵.

i) Να γράψετε πόση είναι η διαλυτότητα της κάθε ουσίας στους 60°C

ii) Να γράψετε πόση είναι η διαλυτότητα της κάθε ουσίας στους 70°C

iii) Να γράψετε πόσο θα μεταβληθεί η διαλυτότητα της ουσίας Α αν ένα διάλυμα της ψυχθεί από τους 60°C στους 40°C

iv) Να γράψετε πόσο θα μεταβληθεί η διαλυτότητα της ουσίας Β αν ένα διάλυμα της ψυχθεί από τους 40°C στους 20°C.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

Απάντηση:

Ερώτημα	Θερμοκρασία (°C)	Διαλυτότητα της Α (gr/100gr διαλύτη)	Διαλυτότητα τη Β (gr/100gr διαλύτη)
i)	60	6	7
ii)	70	7	8,5

iii) Η διαλυτότητα της Α στους 60°C είναι 6gr/100gr διαλύτη, ενώ στους 40°C είναι 4gr/100gr διαλύτη. Άρα με ψύξη από τους 60 στους 40°C η διαλυτότητα της θα ελαττωθεί κατά 2gr /100gr διαλύτη.

iv) Η διαλυτότητα της Β στους 40°C είναι 4gr/100gr διαλύτη, ενώ στους 20°C είναι 2gr/100gr διαλύτη. Άρα με ψύξη από τους 40°C στους 20°C η διαλυτότητα της θα ελαττωθεί κατά 2gr /100gr διαλύτη

⁵ Η άσκηση αυτή είναι από δύο διαφορετικές ασκήσεις από τη τράπεζα, Ίδιο διάγραμμα, αλλάζουν τα ερωτήματα

11. Διαθέτουμε σε ανοικτό δοχείο κορεσμένο διάλυμα διοξειδίου του άνθρακα, $\text{CO}_2(\text{g})$ σε θερμοκρασία 5°C . Το διάλυμα αυτό το θερμαίνουμε στους 15°C . Να γράψετε αιτιολογώντας την απάντησή σας, αν θα μεταβληθεί η περιεκτικότητα του διαλύματος σε διοξείδιο του άνθρακα και με ποιο τρόπο (παραμένει σταθερή- θα αυξηθεί-θα μειωθεί)⁶

Απάντηση:

Με την αύξηση της θερμοκρασίας θα ελαττωθεί η διαλυτότητα του διοξειδίου του άνθρακα, $\text{CO}_2(\text{g})$ με συνέπεια ένα μέρος του να απομακρυνθεί με τη μορφή φυσαλίδων. Η περιεκτικότητα του διαλύματος θα ελαττωθεί αφού στον ίδιο όγκο διαλύτη περιέχεται διαλυμένη μικρότερη ποσότητα ουσίας.

---

⁶ Υπάρχει η ίδια άσκηση άλλες δύο φορές με διαφορετικές θερμοκρασίες (2°C με 25°C) ή αέριο (N_2). Η απάντηση είναι η ίδια